

Jezičnost in ošabnost.

(Otročja igra v štirih prizorih.)

Prvi prizor.

(Pred šolskim vrtom. Klopica na zeleni grivi.)

Zalika (prihaja). Kaj ni še nobene? Saj je vender gospodičina ukazala, da pridimo ob osmeji uri na vrt. Pokazala nam bode cvetlične gredice in malo bodemo poplele, malo pokropile, malo porahljale in kaj vem kaj še vse malo? No, pa saj sem jaz tako vedno prva na mestu in da bi danes ne bila? Kačarjeve Poldike takó ni nikoli poprej, dokler ne bije ura. Daleč nima do sém in domá je ne pusté poprej. Reškova Polonica mora zjutraj kravico pasti in vže takó rada zamudi. Gregova Uršika mora Tončka pestovati, a Režnikovej Katrici se pametneje zdi, proso pleti kakor cvetice gojiti. Vsaj mati so jej tako povedali. Hm! Kaj jaz vem? Ahà! Gospod katehet so dejali nekoč, da take deklice so večinoma pridne, ki imajo cvetice rade in taki dečki, ki imajo golobe radi — — Robčeva Milka, nù, ta pa takó ne gre iz hiše, dokler je péstunja ne privéde za roko. Tudi nič kaj ni za našo družbo, preveč se drži — — Pst! Jaz sem res preveč jezična, kakor mi je gospodičina vže večkrat povedala. Še zdaj ne morem biti tiho, ko sem sama. (Posluša.) Ahà, tukaj-le mora pa biti črni muren! Slišim ga! (Poklekne na travo in govori):

Črni muren, pridi iz luknje!

Jedla bova bele štruklje — —

Uršika in Poldika (nastopita za hrbtom in ponavljata):

Jedle bomo bele štruklje — —

Zalka (se obrne in hitro vstane; sramežljivo): Oh, *Uršika* in *Poldika*! kaj ne, kako sem otročja!

Poldika. Kaj si vže dolgo tukaj?

Zalika. I se ve da. Kaj pa tičita doma toliko časa kakor dva črna murna. Ménila sem vže, da bi se malo poigrale ali zapele, dokler ni gospodičine.

Uršika. Četrtek je danes. Težko da bi še katera prišla.

Poldika (kaže s prstom). Glejta, glejta! Milka Robčeva vže gre s péstunjo. Tam-le pa hiti Reškova Polonica in kos kruha ima v róci.

Uršika. Ta sirotka se še najesti ne utegne domá.

Milka (sama ustópi. *Poldika* in *Uršika* jej slačiti svrhnik).

Poldika (ogleduje svrhnik). Kako lepo se izpreminja na solnci ta suknjica. Iz kakega blaga je neki?

Milka. Iz najboljšé in najdražje svile.

Zalika. Tó-le moje krilec je lepše, ali nè, Milka? Ima višnjave in rdeče rože, a tvoja suknjica jih nima. (Vse se zasmeyejo, le Milki se lice zaresni.)

Uršika. Čaj, da ti rokovice slečem.

Milka. Ti vže nè! Imaš preumazani roki.

Uršika. Milka, niso umazane, razpokane so od dela in ogorele od solnea. (*Milka slači rokovice sama.*)

Zalika. Čakaj, Milka, jaz ti bodem pa snela slamniček. (Sname jej hitro slamnik, položi sebi na glavo in vrteč se pôje:)

Lepa je Milka,
Gorši je Cilka;

Lepa je Malka,
Gorši je Zalka.

Milka (joka). Le počaj, zatožila te bodem gospodičini, ker mi nagajaš.

Zalika (položi jej hitro slamnik na glavo). Ná, ná, ná! Saj te nisem mislila razžaliti. Tebe vže ne, Milka! (Poboža jo po lici.)

Poldika. Vender ne bodi taka, Zalika! Ali ne veš, da se ne smemo norčevati iz drugih.

Polona (ubožno oblečena). Ali še ni gospodičine?

Zalika. Evo je vže tukaj! (Ozrè se skrivaj na Milko, ki solnènik razpenja.)

Poldika. Zalika, Zalika, kako si danes poredna! (Katrica pride.) Nù, kaj si vender prišla, Katrica?

Katrica. Sem, sem.

Uršika (se umakne na klopici). Milka, sedi semkaj!

Milka (zaviše nos). K tebi vže ne! (Uršika žalostna vstane.)

Zalika. Poglej osabnost! Kaj pa je zato, ako jej iz ušes diši? Ali meniš, da tebi še ne more?

Milka (Zaliki zapreti). Le počakaj!

Zalika. Čakam vže, vaša milost!

Polona. Nù, Milka, pa sedi k meni.

Milka. Brž, če hočeš! kaj nè, prej si okrog krave hodila, zdaj pa naj jaz k tebi prisedem. (Polona stopi za Uršiko.)

Zalika. Aló, jaz pa vem, kaj? Napravimo kako igro! Nù, Milka, katero?

Milka. Jaz se ne igram.

Poldika. Milka, kar ti povej, kaj hočemo?

Milka. Zapijmo.

Vse. Le, le, le! (Zbirajo se v kolo.)

Milka. Če bota ti umazani Urška in Polona peli, jaz pela ne bodem. (Uršika in Polona izstopita iz kroga.)

Poldika. Katero hočemo zapeti, Milka?

Milka. Tisto, ki jo pojemo v šoli. (Pojó. Milka kazí ter hkrati preneha.) Jaz ne bodem pela, če bota oni dve vmes renčali.

Zalika (Poldiki na uho). Zato ne pusti, da bi peli oni dve, ker tudi prvi glas pojeti, a lepše kakor ona.

Katrica. Pst! Gospodičina gré!

Drugi prizor.

(Pred hišo na trgu.)

Uršika (stoji na pragu z detetom v naročji. Poldika pride mimo.) Kam greš, Poldika?

Poldika (se ustavi). Malo zelenja grem nabrat v zelnik.

Uršika. Pred Robčevo prodajalnico ozri se okrog! Morda ugledaš Milko?

Poldika. Kaj je domá? Ali ni v Ljubljani?

Uršika. Se vé da je. Pa v Ljubljani „kozé“ razsajajo in zato je prišla domóv.

Poldika. Ali si govorila z njo?

Uršika. Nè! Pravili so.

Poldika. Pogledj, pogledj, kdo pa je tá-le?

Uršika. I pa ravno Milka je. Oh, pogledj jo no, kakšna je? Kako gre po konci. In kakšen mrežast solčnik ima!

Poldika. Kakó da je tako rdeča po licih? Saj je bila zmirom tako bléda. (Milka se jima bliža, a kar nič ju ne pogleda.)

Uršika. Milka, kam pa hitiš?

Poldika. Ali ne poznaš naju?

Milka (se ustavi in srdito govori). Vesta kaj, nikoli več me vidve ne smete nagovoriti, kadar nas takó pot nanes; po trgu pa vže celó nè. Saj vesta, da ste vidve ubožni: pri vas, Uršika, še hiše nimate svoje, in pri vas, Polda, tudi ni dosti boljše. Moj oče in moja mati pa sta bogata in imenitna; kaj bi si kdo mislil, ko bi me videl, da govorim z vama?

Zalika (izza vogla, nese vodo na glavi). Ohó, ve tri tukaj? Kje pa si se ti pobrala, Milka iz zaspane Ljubljane?

Milka (nadaluje). Ko bi tako bilo, bi mojemu stanu zeló škodovalo.

Zalika. Potem bi tudi vašemu stanu škodovalo, če pridem kupovat v vašo prodajalnico? (Uršika in Poldika se nasméjita.)

Milka (jezno). Molči, jezik dolgi! da povem vse. Res je, da smo skupaj hodile v šolo in se poznale in skupaj sedele v šoli v jednej klopi. To mi je bilo pač večkrat hudo — ali zdaj je drugače. Učiteljica nima več z menoj opraviti in jaz sem sama svoja. Zato prosim, da me ne pozdravljate, kadar greste mimo mene, saj veste, da je velik razloček mej siromakom in bogatinom.

Zalika (porogljivo). No, Milka, nič se ne boj! Dobro da smo se sešle in da si nam povedala svoje želje. To se pač lahko zgodi, kar ti želiš. Saj se me tri tudi še kaj lahko pogovorimo. (Postavi škafek na tla.) Če ste žejna gospodičina, vode vam ponudim v slovo. (Milka otide.)

Uršika in Poldika. Z Bogom, Milka! nikar ne zameri, nismo vedele!

Zalika (pikro). Z Bogom, gospodičina! — Saj je bila v šoli vže tako ošabna. Ni čuda — —

Poldika. Pusti jo, Zalika! Bog naj jej da vse dobro ves čas življenja. Z Bogom! (Otide.)

Uršika. Bog naj jo obvaruje.

Zalika. Z Bogom, Uršika! tudi jaz moram hiteti (dene zopet škafek na glavo) drugače bi Milki utegnilo priti slabo, če me sreča še jedenkrat. (Otide.)

Uršika (pestujoč in zibajoč dete):

Aja — tutaja — malček nagaja

Urška pa ziblje — da se vse giblje — —

Tretji prizor.

(Pred cerkvijo.)

Zalika (pride iz cerkve in potegne Katrico za krile). Nù, Katrica, kaj novega?

Katrica (se ozrè). Oj, ti si Zalika! Kaj je novega? Saj veš, da jaz tam v našem zatišji ne izvem ničesar. Ti pa več veš, ker si tù v trgu.

Zalika. Da ne bodeš zamán govorila, povedati ti hočem, kaj je naredil naš Janezek včeraj v šoli?

Katrica. Nù, kaj? . . . Počakaj, počakaj, tam-le gre Reškova Polonica.

Zalika. Nù, saj res, naj še ta sliši. (Prime obe za roko.) Gospod katehet so razlagali vsegapičujbènost božjo. Našega Janezka pa — saj veš, da ga imajo radi — vprašali so: kje je Bog? Moško se odreže: povsodi! — Ali tudi v vašej hiši? — Tudi. — V vašej drvarnici? — Tudi. — Pod vašim podstrešjem? — Tudi. — V vašej kuhinji? — Tudi. — V vašej kleti? — In Janezek odgovori: Nè! — Kako to, da bi ne bil v vašej kleti, ako je povsodi? In Janezek se odreže: Zato ga ni, ker kleti nimamo pri nas. (Smeh.)

Katrica. Oh, ta Janezek!

Polonica. Zalika, ti si vedno takó vesela; ali se bojiš kaj kozá?

Zalika. Saj se še ti kravice ne bojiš, ki si zmirom pri njej in jaz bi se bala kozé?

Polonica. Pa to so druge kozé! Kaj nisi slišala, da je brič klical ravnokar pred cerkvijo zaradi kozá, ki se po trgu širijo? In kaj še le, ako vama povem, da je Robčeva Milka kozáva in Gregova Uršika tudi. (Prestrašijo se.)

Katrica. Kje si to izvedela?

Polonica. Obe ste v bólnici.

Zalika. Nù, Milka je iz Ljubljane bežala pred kozami, a vender se jih ni ubranila.

Katrica. Pojdimo ju obiskat.

Zalika. Oj, v bólnico pa vže ne pridemo zdaj.

Polonica. Siroti! Bog vé, če bota ozdravili?

Katrica. Kačarjevo Poldiko so tudi danes po noči odpeljali v bólnico.

Polonica. Oh sirota! Vrnimo se v cerkev in molimo zá-nje.

Katrica. Pojdimo. (Otiđejo.)

Četrti prizor.

(Pred bólnico. Klopica zunaj pred bolnico. Milka, Uršika, Poldika in Zalika sedé v bolniškeji obleki, Polonica in Katrica stojiti.)

Zalika. Poglejte, deklice, taka je! Kaj ne, Polonica in Katrica, kdo bi si bil mislil zadnjič, da bodem tudi jaz ležala in „kozé“ pasla z Milko, Uršiko in Poldiko! Nù pa hvala Bogu, da smo ostale pri življenji! Koliko so jih kozé spravile na oni svet.

Polonica. Nič se ne bojte, jaz in Katrica sve vedno za vas molile in še molive.

Milka. Oh te pike na obrazu mi pa bodo vedno ostale.

Zalika. Meni tudi. Poldiki in Uršiki se pa vže skoraj nič ne poznajo.

Katrica. Nič ne dé, da ste le okrevale.

Zalika. Ti lahko rečeš, ki nisi izkusila, kaj se pravi „kozé“ pasti. Oh, to je huda in nagnjusna bolezen, kaj nè, Milčica moja?

Milka. Res da! Ako bi ne bilo take postrežbe, Bog ve, če bi bile danes še tukaj.

Zalika. Milka! Vidiš, tebe je Bog kaznoval zavoljo tvoje ošabnosti. (Milki se solza utrne.) Pokazati je hotel Bog, da smo še zmirom pred njim vse jednake, kakor smo bile v šoli pred učiteljico in še bolj.

Uršika. To je vže božja volja takó.

Zalika. Meni je Bog tudi malo rožičke polomil, ker sem bila preveč jezična. Zato pa imavi obe na obrazu te pike, ki naju bodo vedno opominale na najino pregreho. Le poglej pa Uršiko in Poldiko! Še lepši sta zdaj kakor poprej. Prej sta bili tako rjave kože, a zdaj takó bele in lepe kakor vosek.

Poldika. Oh, Zalika, ti si še vedno stara Zalika!

Milka. Ali se še spominjate, deklice, kaj so gospod katehet večkrat ponovili? Ponižnost je najprva dekliška čednost. Zdaj še le to prav spoznam.

Vse. To je pa res!

Milka. Veseli nas, Katrica in Polonica, da nista pozabili svojih tovarišic tudi v hudej bolezni in zahvalim se vama v imenu vseh za to dobroto in prijaznost.

Zalika. Zdaj smo res vse jednake. Zato pa ponovimo staro šolsko prijateljstvo in podajmo si roke (stopijo v koló) ter sklenimo, da hočemo ostati na veke dobre tovarišice.

Vse. Na véke! Na véke! — — — (Pojó:)

— — — — —
Da srce zvesto kakor zdaj

Ostalo bode vekomaj!

(Zavésa pade.)

V—l—m—r.

Iz naše vasice.

(Piše Janko Barlà.)

XIII.

jej, to je bilo ugodno!

Kaj je bilo ugodno? Nù, življenje po leti v naši vasici. Vže zjutraj na vse zgodaj, predno se je zdanilo, oglasili so se vaški petelini in vzdramili ne samó čopaste jarčice (mlade kokoške) in lepo rumene piške, vzdramili so tudi vso vas. A kdo bi tudi spal, ko je bilo toliko dela! Prvi so odšli na polje kosci in skoraj je začela padati trava in pisane evetice pod ostro kôso, oglasilo se je žvenketanje brusa, in pozneje, ko je bilo treba koso poravnati, tudi klepača, ki je pel cvetkam zadnjo pesen. Rezale so kakor bi šlo za stavo, in ko je pomolilo zlato solnčeece svojo zaspano glavico izza Kučarja, bilo je pokošeno vže pol travnika. Če le kdo, pozna kosce óni lepi prigovor, ki pravi: „Rana ura. zlata ura.“

Takój za kosci bili so vaški pastirji; odvezali so svoje čadke in liske, plavke in sivke, a pozabili niso tudi vitoroagega jelena in jih pokajoč z biči gnali na pašo. Poznal sem vsakega po pokanji. Mežnarjev Tine in Kolaričev Janez sta pokala